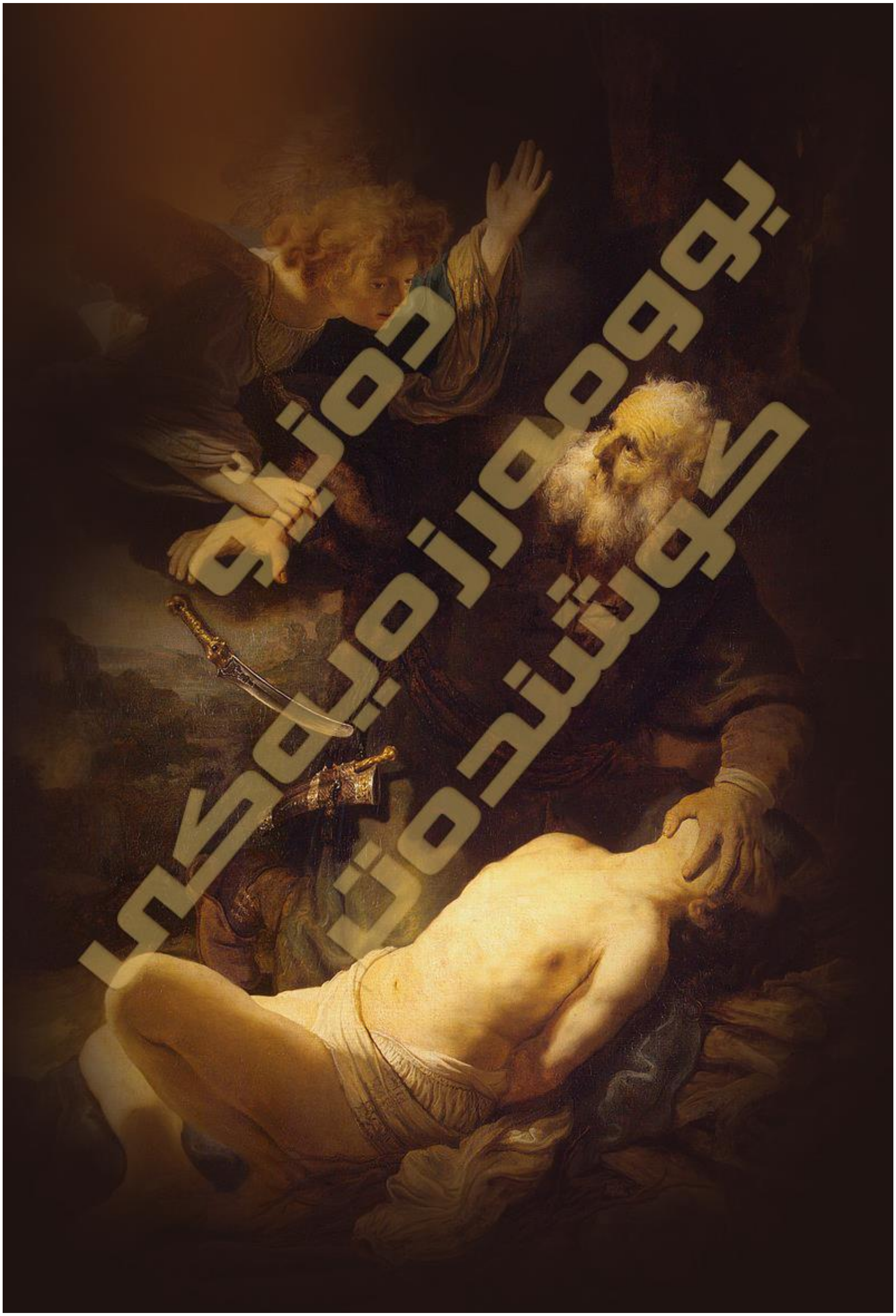

" دەنێو بوومەرزەیەکی کوشندەتر"

" شێرۆ _ی پلکە زاریّ "

- **دەستەڵاتخوازی و دەردەداری:**

+ هەر هەموومان هێدمەگرتی / شۆک بووین و هەم کارەساتبار و دڵتەنگ بەو بوومەلەرزەیەی کە هەزارەهای کرد بە قوربانی، کە ئەوەیان دوا بوومەلەرزەش نابێت کە چەندەها پسپۆر و ئاکادیمیستی شارەزا و هەم خەڵکانی ئاسایی و مەزهەبزەدەکانیش سەبارەت بەم کارەساتە قسەی خۆیان هەبووە، بەڵام ئەم بوومەلەرزەیە کە بە تراژیدیایەکی سروشتیی و ناتوراڵ ناوبراوە و زۆر زەق و دیارە و دونیاهەژێنە، بەڵام ئەم زەمینلەرزە سروشتییە بوو کە منی هاندا ئاماژە بە بوومەلەرزەیەکی دیکە بکەم کە هەموو رۆژێک روودەدات و هەموومانی پەریشان کردوووە، بەڵام بە بەروارد لەتەک بوومەلەرزەیەکی سروشتگەرا، ئەم بوومەلەرزەیەی دیکە رۆژانەیە و ترسناک و کوشندەترە، بە گشتی لەسەر ئاستی "خۆرهەڵاتی ناوەراست" و هەم لە 'کوردستان'ی گەورە، بە تایبەتی دەنێو 'کوردستانی باشوور' کە گوایە لە چاو سێ بەشەکەی دیکە هەرێمێکی ئازاد کراوە، کەچی واینەکردووە کە پسپۆران و ئاکادیمستی شارەزا و نووسەران و سیاسەتمەدارەکان و کۆمەڵناس و دەروونناسەکان و ژینگەپەرستەکان و مەزهەبزەدەکان و پەروەردەکاران بیکەن بە خەم و خولیای خۆیان، کە مەرجە بێ وچان و هەمیشە بە دوای چارەسەر و بەرگرییەکی پراکتیکیدا بگەرێین پێکەوە، کە ناکرێت ئەم بوومەلەرزەیە رۆژانە رامانبچڵەکێنێت و داغانمان بکات، کەچی خودی چڤات و عەقڵزەدەکان بێدار نەکاتەوە، گەرچی چەندەها لە نووسەران و رۆشنبیران و پسپۆر و ئاکادیمستی شارەزا لێیدواون و توێژنەوەیان خستۆتە روو، بەڵام بارتەقای ئەو کارەساتە نییە کە هەر هەموومان بەدەستییەوە دەتلێینەوە، کە تا هەنووکەش رادیکاڵانە چارەسەر و بەربەستێکی بۆ نەدۆزراوەتەوە.

ئاخۆ ساویلکەیی و ناهوشیاری خودی جەماوەرە، بە خوێندەوار و نەخوێندەوارەکانیشەوە، کە دوای ئەو هەموو رابوون و هەڵگەرانەوە و جۆش و خرۆشەی کە ناوی نراوە شۆرش و ململانێی دەستەویەخەی نەوەی نویّ دژ بە باوکە زاڵ و زۆردار و چەوسێنەرەکان، لەسەر

ئاستی رامیاری و کۆمەڵایەتی و ئابووری و مەزهەبزەدەیی، بەڵام 'مێژوو' بۆ هەمیشە شکستی دراماتیکی نەوەی نوێ دەگێڕێتەوە لەبەردەم باوکە زێدە پیر و دەستەڵاتخوازەکان، بە تایبەتی لە "ڕەشهەڵاتی ناوەراست"، وەک بەڵگە و نموونەش شکستی 'شووراکان'ی لای خۆمان لە سەروەختی دوای راپەڕین، سەرباری شکشتی "بەهاری عەرەبی" لە هەر هەموو وڵاتەکاندا کە رابەرەکان و قوربانییەکانی سەر بە نەوەی نوێ بوون.

 وەک ئەوە وایە کە زیندووبوونەوەی 'دایناسۆر"ە دەستەڵاتدار و سیاسەتبازەکان بۆ هەمیشە موعجیزە و پەرجووێکی چارەنووسگەرای لە پشت بێت کە ئەوەیان خورافاتی ملیۆنەهایە. چونکە بەدرێژایی مێژوو دەنێو هەر هەموو قۆناغ و چاخ و جوگرافیا جیاوازەکاندا، بۆ هەمیشە ئاکامەکەی بەوە گەیشتووە کە نەوە بەدوای نەوە دەکرێن بە قوربانی و ئامراز و دەسکەلا و پێخوستی حەز و تەماحی لۆردەکانی سیاسەتبازی بزنسمان بۆ گەیشتن بە دەستەڵات و پلە و پایەی بڵند بەو نیاز و مەرامەی دەستیان بگاتە هەر هەموو سەرچاوە و کانگاکانی هێزە ماددی و مەعنەوییەکان، بێئەوەی گومان لە ئەخلاقی خۆیان بکەن کە بۆیان نییە ئەو خوێنباران و قوربانیدان و کوشتارگایە لەسەر دەستی ئەوان بەردەوام بێت و بێئەوەی پاشەکشێی لێبکەن و پەشیمان ببنەوە!

هەموو خەسڵەتە ناشیرینەکانی باوکە ستەمکارەکان لەنێو دروشم و مژدەی درۆزنانە و ئەدەبیاتی چەواشەکارانەدا جێگیر و جێکەوتە بووە کە دەنێو گوتارێکی سیاسیی و مەزهەبزەدەیی فریودەردا خۆیان دەنوێنن، یانژی لە رێگەی داڕشتنی سەدەها وتاری پفدراو و بێکەڵک خۆیان دەشارنەوە، بۆ هەمیشە لەگەڵ نۆرم و کارکردەی سیاسی و کۆمەڵایەتی کۆنەپارێز و مەرگدۆست و دابونەریتی باودا خۆیان دەگونجێنن، بەڵام ئەوە ئەرک و کاری رۆشنبیری دلێر و سەلیقەدارە کە هەوڵبدات ئەو بەشە شاراوە و تاریکە لە گەمەکانی دەستەڵاتخوازان ببینێت کە لە ناو پێچ و لوولی زمان و تێکستەکان و مژدەکان و دروشم و بانگەشەکاندا خۆیان شاردۆتەوە، ئەم کارەش بەبێ خوێندنەوەیەکی سۆسیۆ / سایکۆلۆژی بۆ فیگەر و کارەکتەری سیاسەتبازە فێڵباز و دەمامکدارەکان مەحاڵە کە قەوارەی درامای ژیانی کارەساتباری ئێمە زادە و دەستکردەی ئەوانی دەستەڵاتدارە کە زێدە دراماتیک و کوشندەترە!

+ ستەمگەری وەک چارەنووسێکی رەها:

مەردمگەل چ لە ئاشتیەوانی و خۆشی و جوانی بەهرەمەند بن، یان تلاوەی دەستی شەڕانگێزی و بەدبەختی و ناشیرینییەکانی دونیا بن، هەردووکیان زادەی ژینگە و ئەو رۆژگارە و کولتوورەن کە ئێمە تیایدا ژیاوین، هەدرووکیان دەنێو مێشکی مرۆڤەکاندا جێگیرن و گەرایان داناوە. سەرەتای چەوساندنەوە و زۆرداری و بە کۆیلەکردن و بەندواری جەماوەر و خەڵکانی بندەست لە عەقڵەوە دەستپێدەکات و ئەوسا دەگاتە سەر جەستەکان کە تاکە پانتاییەکە بۆ سزادان و ئازارچەشتن، باوکە چەوسێنەرەکان چ لەناو ماڵەکانی خۆیاندا بن و چ لەناو خانە خراپەکانی سیاسەتدا بن یان بازنە داخراوەکانی مەزهەبزەدەیی دۆگماتیک، بە حوکمی ئەو هەقە خواهانەییەی کە بە خۆیان بەخشیوە کە دەکرێت لەژێر زەبروزەنگیی دەستەڵاتێکی ئاسمانیی بێت یان سەرزەمینی کە کەوتۆتە ناو چنگی خۆیانەوە، ئەوسا بە ئاسانی رێگا خۆشدەکەن بۆ پەیداکردنی کاریزمایەکی ساختەبازانە کە بە خۆیانی ببەخشن، کە زۆرینەیان نێرینەن..نەک مێینە، دیارە ئاسانتریشە کە وەک کارەکتەر و فیگەری هێزدار و پێگەدار پیرۆزییەکی هەمیشەیی بە خۆیان ببەخشن، کە دوا جار بەو ئاکامە دەگەن کە خاوەنی نەوەی نوێ و فرزەندەکانی خۆیان بن کە ئاسمان و سەرزەمین پێکەوە دەست لە ناو دەست بە هەق و رەوای دەبینن کە لەباری پراکتیکی و کردەییەوە، کەم و زۆر، چش لەوەی کە بە نێو دۆزەخ و دۆخێکی دراماتیک و تراژیدی و کارەساتباری رامانبکێشن، لەسەر ئاستی رۆحیی و هەم جەستەیی.

ئەفسووس... کە بۆ هەمیشە باوکە ستەمکارەکان بە ویژدانێکی ئاسوودەوە گەمە بە چارەنووسی کچان و کوڕەکانیان دەکەن، بەشێوەیەکی سیستماتیکی ملکەچ و دەستخەڕۆیان دەکەن، مەرجە لێرەدا ئاماژە بەوەش بدەین کە باوکانێک هەن کە لیبراڵ و میهرەبان و کراوەن و دژە ستەمن، بەڵام مەحاڵە داتا و ئامارێکمان دەستبکەوێت لەسەر ئاستی فەرمی و دەوڵەتداری کە بزانین چەندیان ستەمکارن و چەندیشیان دژی هەر چەشنە ستەمێکن، لەسەر هەر هەموو ئاستەکان و دەنێو هەر هەموو کایەکاندا کە تیایدا مەردمگەل بەر یەکتری دەکەون: نموونەی دامودەزگاکانی رامیاری و کۆمەڵایەتی و ئابووری و مەزهەبزەدەیی و فەرهەنگداری !

هەڵبەتە باوکە زۆردارە زیرەك و نارسیست و خۆپەرستەکان دەزانن چلۆن ئەو گەمەیە بەڕێوە ببەن و هەڵیبخرێنن، گەمەی فریودان و قوربانی بەخشین بەناوی شۆڕشەکانەوە، یان بە ناوی جیهاد و جێنشینبوون لە بەهەشتێ، بەڵام ژمارەیەکی دیکەی بەرچاو لەباوکە کەودەن و خۆپەرستەکان هەن کە بەبێ وچان و بەردەوام لاوەکان و خەڵکی بندەست رامدەکەن و

دەیانکەن بە قوربانی لە پێناو خەونە خوێناوییەکانی خۆیانەوە کە بەهەق خۆیانی دەزانن، ئەو جۆرە پاتریارک و پیاوسالار سمێڵسالارانە بۆ هەمیشە خاوەنی کاریزمایەکی ساختە و نارەسەنن، هاوکات لە ناوئاخندا کەڵک لەو چین و توێژە وەردەگرن کە نەخوێندەوار ن بە مانا فیکرییەکەی کە هاوکاتیش برسی و رووت و رەجاڵن، کە ئیدی بە ئاسانی سیحر و دێوجامەی خۆیان دەخەنە گەڕ بۆ مامەڵەکردنێک دەگەڵ خەڵکە ڕەشۆکی و عەوام کە وەک ئەوە وایە ئەو خەڵکە لە چاوی ئەواندا 'مێگەل' و 'گاڕان' بن و رەوانەی قەسابخانەکان و شەڕگەکان بکرێن.. نەک ئادەمیزاد بووبن، ئەم دۆخە بۆ خۆی زادەی نەبوونی پەروەردەیەکی تۆکمە و مرۆڤدۆست و تەڵاقدانی عەقڵێکی رەخنەگر و گومانکارە کە بەدەرە لە فەلسەفەیەکی رۆشنگەری و بەهادار، کە لە ئاکامدا بێ ئەرزشە و باوانی دەستەڵاتپەرست دێنێتە کایەوە و هاوکاتیش نەوەیەکی ملکەچ و خەسێندراو لە باری رۆحیی و جەستەییەوە، بە نێرینە و مێینەوە!

+ دڵداری نێوان جەللاد و قوربانی:

سیستمی پەروەردەیەکمان هەیە کە نەیتوانیوە هاوسەنگانە و کۆگیرانە خەڵکی هۆشیار و پرسیارخواز و خاوەن دیدگا و فیکر و فەلسەفەیەکی مرۆڤدۆستانە و خەڵک و خاکپەروەر بخوڵقێنێت، لە هەمان کاتدا شانازیش بەوەوە دەکەن و شادومانن کە کاروانی شەهیدەکانیان بەردەوامە و نەبڕاوەیە،کە دیارە ئەم جۆرە شۆڕشە لەسەر خوێنی قوربانییەکان خۆی بەهێز دەکات، ئەگینا لە ناوئاخندا بۆش و بەتاڵە، بێجگە لە دەستەڵاتخوازی هیچ ناوێکی دیکەی نییە و ئاش و باراشێکە کە بەرهەمەکەی رووباری خوێنی هەزارەهایە و مەرگیش هەرزانترینە !

ئەوانی داربەدەست و دونیابەدەست و خۆپەرست سەرگەرمی حیساب و کیتابی خۆیانن کە ئاخۆ چەندە سوودمەندن لە دونیا و قیامەتدا، بەردەوامیش جبەخانە و عەمباریان پڕە لە چەك و خومپارە و تفاقی جەنگ، کە جەنگ تەواو دەبێت و کوشتارگاکان پڕ دەبن لەقوربانی، بۆ هەمیشە باوکە دەستەڵاتپەرستەکان لەژێر سێبەری ئەو دەستەڵات و هێز و کاریزما فشۆڵەی هەیانە کە لە جەماوەری فریوخواردووی بندەست دزیویانە کە دەتوانین ناوی بنێین دۆخی بەردەوامی "کلێپتۆکراس" کە ڕێک دەکا 'دزسالاری' بە ناوی دەستەڵاتخوازی رەهاوە، کە پشتئەستوورن بە میلیشایەکی خوێنخۆر و گەنجینە و سەرمایەکی رەمزی و ساختە و هەم سامان و دەرامەتێک کە دەنێو بانقەکانی خۆماڵی و دەرەکی گەڵاڵە کراون کە لە بن نایەت،

ئەوسا زۆر ئاسانە دەستی خۆیان لە خوێن و فرمێسک و ئارەقەی قوربانیان و کەسوکاریان پاك بکەنەوە، بگرە وەک سەرۆکی فەرماندە و پاڵەوان خۆیان دەنوێنن، هاوکاتیش سامناکتر و ئاسوودەتر لە جاران دەچنەوە سەر تەخت و تاراجی خۆیان.

ئەو هەقە شاهانەیەی کە کەوتۆتە نێو چنگیانەوە، بە خوێن نوسراوە و لەسەر پەڕەی رۆح نەخشی خۆی داناوە و هەرگیز ناسڕێتەوە. یاسا و رێساکانی مرۆڤکردە و خۆکردە دەبن بە دەقی پیرۆز کە لە خزمەتی ئەوانی 'پاتریارک' ی تێرنەخۆرە و دەستوپێوەندەکانیاندا تۆمار کراون، دوا جار بانگەشەی ئەوە دەکەن کە لەپێناو بەها پیرۆزەکاندا جەنگاون، هەر بۆیە شانازی بە ژمارەی زۆری قوربانییەکانەوە دەکەن، هەر هەمووشی وەك راستییەکی نەگۆڕ و هەمیشەیی خۆی لەناو پێچ و لوولی پڕ لە نهێنی و سیحر و جادووگەری زمانەوانیدا خۆیان شاردۆتەوە، ئەو زمانەی وا دەکات قوربانیش بە شادومانییەوە بێتە ژێر چەقۆکان و وا بزانێت بەخوێنی خۆی دونیا جوانتر و ئاوەدانتر دەکاتەوە. مێژووش نابینایە و بەکوێری رێدەکات و زۆر درەنگ دەگاتە سەر ئەو هەموو مەرگە هەرزانەی نێو کوشتارگاکان، ئیدی پیاوە پیر و ستەمکارەکان خۆش دەخەون و گەنجەکانیش بەدەم خەونی گەیشتن بە 'فیردەوس'، یان گەیشتن و نیشتەجێبوون دەنێو مێشک و دڵی جەماوەردا دەبن بەوگەلە 'ئیسماعیل'ەی کە بۆ خۆیان بۆ ئەو چەقۆ و تیغە دەگەڕێن کە بیدەنە دەستی باوکەکان بە بیانووی ئەوەی کە فەرمانێکی پیرۆز پەیڕەو دەکەن گەر ببن بە قوربانی!

خۆ ئەگەر 'مێژوو' چاوەکانیشی ساغ بن بەسەقەتی حونجەی ئەو مەرگ و خوێنە دەکات، بێئەوەی کەس تێبگات ئاخۆ بۆچی خودی قوربانییەکان بە وانە و پەندی زەمانە و حیکمەتی خواهانە و شاهانەی دەزانن، کە ئیدی ئەو سەفەری مەرگ و خوێنە بۆ نەوەکانی داهاتوو دەبێت بە یاسا و رێسا و نەریت و بەجێیناهێڵن و لەو شەمەندەفەرە دانابەزن کە رووەو جەهەننەم دەیانبات. قوربانی و جەڵلاد پێکەوە: لەناو وەها کولتوورێکی پڕ لە ستەم و درۆ و فریو و مشەخۆر کە لەسەر خوێنی هەزارەها دەژین، کەچی هیچ کێشە و گرفتی مۆڕاڵیی و رەوشتمەندانەیان نییە، چونکە زێدە تەبا و تفاق و قایلن، بگرە خودی قوربانییەکان دەبن بە دۆستی گیانی بە گیانی لەگەڵ چەوسێنەر و قەساب و سزادەرەکانی خۆیان، بێگومانن لەوەی کە باوکەکان بۆیان هەیە خۆیان بە (ئیبراهیم)ی پەیامنێر/ پەیامبەر بشوبهێنن تا ئاندازەی مافی سەربڕینی کوڕەکانیان، بێئەوەی پرس بە ئاسمان بکەن، کە دیارە ملکەچبوونی 'ئیسماعیل' بۆ قایلبوون بۆ چوونە ژێر چەقۆ فەرمانێکی ئاسمانیی بووە،دوا جار ئەو مافە میراتێکی هەزار ساڵەی لە پشتە و پیرۆز کراوە، قوربانیانی کەوەدەن بۆیان نییە پرسیار و گومانیان هەبێت.

+ که خوێن له ئاو هه‌رزانتره:

ئه‌م خۆبه‌ده‌سته‌وه‌دان و نوچدان و ئاماده‌گییه بۆ مه‌رگیش وانه‌ی یه‌که‌می باوکه سته‌مکاره‌کانه بۆ کچه‌کان و کوڕه‌کان که ملکه‌چی و گوێڕایه‌ڵی ئه‌وپه‌ڕی پیرۆز و ڕه‌وشتمه‌ندییه، یانژی سه‌رچاوه‌که‌ی له میراتێکی دێرینی هه‌زار ساڵه‌ی پێگه‌داری پاتریارک و باوکسالارییه‌وه ره‌گوریشه‌ی داکوتاوه ده‌نێو رۆح و مێشک و دڵه‌کاندا نه‌خشی خۆی داناوه که بۆ ئه‌وانی قوربانی و که‌وده‌ن دابه‌زیوه، هاوکات هه‌ڵگه‌ڕانه‌وه له‌م یاسا و رێسایه:خوێنی سه‌ره، به‌ڵام جیاوازییه‌ک له ئارادا هه‌یه له ناوئاخنی چیرۆکی نێوان 'ئیبراهیم و ئیسماعیل' ی باوک و کوڕ، که تیایدا "یه‌زدان" به‌زه‌یی به فرمێسکه‌کانی 'ئیبراهیم'دا هاتووه، به‌ڵام له چیرۆکی قوربانییه‌کانی ئه‌م سه‌رزه‌مینه که بۆنی قه‌سابخانه‌ی لێدێت له دێر زه‌مانه‌وه تا هه‌نووکه، هیچ کام له قوربانیانی ئێمه نه‌یتوانیوه له‌ژێر چه‌قۆ و تیغ و شمشێره بڕنده‌کان خۆیان راپسکێنن، یان وه‌ک "ئیسماعیل" رزگاریان بووبێت به فه‌رمانی ئاسمان.. هه‌رگیزاو هه‌رگیز!

باوکه‌کانی ئێمه مه‌زه‌ندی ئه‌وه‌یان کردووه که ئه‌وه‌نده پارێزراو و پیرۆزن که وه‌ك (ئیبراهیم) ئه‌گه‌ر بیانخستنایه ناو ئاگریشه‌وه، هه‌رگیز نه‌ده‌سووتان و بۆ هه‌میشه چاوه‌ڕوانی ئه‌وه ده‌بن که هه‌ر جاره و به موعجیزه‌یه‌ك رزگاریان ببێت، به‌ڵام ده‌نێو سه‌رزه‌مینی ئێمه‌دا ته‌نها "ئیسماعیل"ێک نه‌یتوانیوه سه‌ری خۆی رزگار بکات به نیازی ئه‌وه‌ی نه‌بێت به قۆچی قوربانی!

گرفتی گه‌وره‌ی قوربانییه‌کان ئه‌وه‌یه که نه‌ماون تاوه‌کو باس له‌خوێنی به‌ناهه‌ق رژاوی خۆیان بکه‌ن، دوای مه‌رگی شه‌هیده‌کانیش: چ خواهانه‌یی بێت یان شاهانه‌یی، هه‌ر که‌سێك بێجگه له باوکه‌کان قسه له‌سه‌ر هه‌ق و ناهه‌قی ئه‌و خوێنه رژاوه بکات، چاره‌نووسی به قوربانی بوونه وه‌ك خیانه‌تکار، نه‌ك شه‌هیدێک، به واتا گه‌ر شه‌هیده‌کان بێنه‌وه، ده‌سته‌ڵاتخوازه‌کان دیسانه‌وه ده‌یانێژنه‌وه و که‌سنه‌زانم به گۆڕیان ده‌سپێرن، نه‌کا سوودمه‌ندی و به‌رژوه‌ندییه‌ک که به خوێنی قوربانییه‌کان ده‌ستکه‌وتوون، له هیچه به زیندووبوونه‌وه‌ی شه‌هیده‌کان له که‌موکورتی بدات تا ئاستی مایه‌پووچی، ئه‌من به ئه‌مه‌که‌وه ده‌یڵێم که ئه‌وانه‌ی که شه‌ڕ له‌سه‌ر خێر و بێر و قازانجی خۆیان ده‌که‌ن که نرخه‌که‌ی خوێنی رژاوی شه‌هیده‌کانن، دیاره پتر نێرینه‌کانن.. نه‌ک مێینه.. به‌ڵێ.. بۆ هه‌میشه ژنان و دایکان و خوشکان و کچه‌کان زۆر له‌وه شکۆمه‌ندترن له‌سه‌ر سوود و به‌رژه‌وه‌ندی و خوێنی یه‌کتری و شه‌هیده‌کان بژین، له

سەردەمی خوڵقانی "ئادەم و حەوا"وە چی روویدا؟ دونیا هەر هەموویان هی خۆیان بوو، کەچی 'قابیل' دەستی چووە خوێنی براکەی 'قابیل' و کوشتی، لەوەساوە تا هەنووکە "براکوژی" بەردەوامە، بەڵام هەرگیزاوهەرگیز نەمانبیستووە "خوشک کوژی ڕەوا بێت!

من بیرمە لە سەروەختی شەڕی براکوژی، لە ناوەراستی نەوەدەکان، یەکێک لە سیاسەتبازە هەرە ناودارەکانی خۆمان، شەکری شکاند و گوتی ئەم شەڕی ناوخۆییە یانن "براکوژییە" وەک "سوڕی مانگانە"ی ژنان وایە کە دەبێت بازنەی خۆی تەواو بکات، ئەوسا خوێنەکەی دەوەستێت، یەک سیاسەتبازی حیزبەکەی نەیانگوت هۆ کابرا : شوورەییە ئەم بەراوردە دەکەیت. هەڵبەتە ئەم 'سوڕی خوێنە' بە شەق 'واشنتن" وەستا کە تا هەنووکەش ئاسەواری ئەم خۆکوژییە بەردەوامە و ئەو خوێنە تا هەنووکەش بە جۆرێکی دیکە دەرژێت، لەسەر ئاستی رامیاری و ئابووری و کۆمەڵایەتی و فیکری و فەرهەنگی، بگرە هەر ئێستا و لێروکانە، دیسانەوە ئەمریکا ناوبژی دەکات ئەم دوو حیزبە ناچار بکات لەسەر مێزی دیالۆگ ئەهل و سەهل بن!

ئەوەی سەرنجی منی راکێشا کە تا ئەو کاتە نەمزانیبوو کە پیاوەکانیش "سوڕی مانگانە/عادە"یان هەیە ، یانژی سالانەکە ئاکامەکەشی مەرگی هەزارەها کوڕە لاوی چینی هەژاران بووە، بۆیە بەراوردکارییەکە کوشندە و قەباحەتە و هەم گەمژەییە تا ئاستی دارِزان و تەڵاق ئینسانی و خوێنخۆری. پارادۆکس و تەوسەکە لێرەدایە کە لەو مانگەی کە تیایدا خانمان لە "سوڕی مانگانە" دەوەستن، ئەوسا دایکەکان چاوەڕوانی ئەوە دەکەن کە کۆرپەلەی تازە دێنە نێو ژیانەوە، بەڵام کە پیاوانی جەنگاوەر و دژ بە یەکتری بە بیانووی جیاوازی مەزهەب و ئایدیۆلۆژیا، کە دوای شەڕێکی خوێناوی هەردوو لایان دەگەنە ئەو بڕوایەی کە ئیدی کۆتایی بە "سوڕی خوێنباران" بێنن، کە ئەنجامەکەی لەدایکبوونی گەلە کۆرپەلەیەک نییە، بەڵکو دەنێو شەڕگە و کوشتارگاکان چەندەها کوڕە لاوی جەنگاوەر دەکوژرێن و دەنێو خوێنی خۆیان دەگەوزێن، بە راست خودی "عادە"ی پیاوان چ کارەسات و مەرگێک بە دوای خۆیاندا بەجێدێڵن!

ئەوەی مایەی شەرمازری بوو ئەوە بوو کە بە لاشەی بێخوێنی شەهیدەکانی/ یان /کوژراوەکانی یەکتریان دەگوت کە بە ژمارە ئەوەندە "کەلاک"ە بەجێماوەن.. چ بێزەوەرە ئەم مێژووەی ئێوەی کرد بە مەڵتی ملیاردێر!

ئەگەر مێژوونوسێکی دلێر و سەر ڕاست هات و هەقایەتی ئەو مەرگەساتەی وەك خۆی نوسییەوە، لەوەدایە گەمە بەخوێنی سەری خۆی بکات یان لە باشترین دۆخدا

دەستنووسەکانی دەبنە بەشێك لەئەرشیفی مێژوویەکی کۆن و عەمبارەپۆکە بەدزییەوە دەستاودەست دەکات، ئەگەری ئەوەش پترە کە هەر هەموو ئەرشیفەکانی بسووتێنن، چونکە مێژوونوسینەوە لەوەها جوگرافیایەکدا کار و ئەرکی باوکەکانە کە گومانیان لەسەرکەوتنی ئەبەدی خۆیان ناکەن، بە بەڵگەی ئەوەی 'ئاشی شۆڕش' بە خوێن کەوتۆتە گەڕ، "بێکەس"ی شاعیر واتەنی، " داری ئازادی بەخوێن ئاو نەدرێت.. قەت بەر ناگرێت!" بەڵام مەرجە بپرسین: کام دار و درەخت وکام بەرهەم کە بێستان و دارستانەکان بوونەتە جەنگەڵ و خاکی قەرەبرووت؟

+ ئەفسانەی شەرعییەتی شۆڕشگێڕی:

پڕ بەپڕ ئۆپراسیۆنێکی گەورە و درێژخایەن کە تیایدا فرە تیم وگرووپی کارا و دڵسۆز بۆ خیانەتکاری ساز و ئامادەن کە لە رۆشنفکران و قەڵەم بەدەست و دۆستی گیانی بە گیانی لەگەڵ دەستەڵاتخوازان دەست لەملانێ پێکهاتوون کە باوکانی ستەمکار و خوێنخۆرن، ئەو تیم وگرووپە خۆبەخشانە و دڵگەرمانە وکۆیلە ئاسا کار لەسەر لۆژیک و مەنتقی وا ناجۆر و بەرەواژی دەکەن، بێباکانە و بەوپەڕی چاوقایمییەوە دەقەکان وا شیدەکەنەوە کە گومان لەو مێژووە پیرۆزە نەکرێت، دڵنیامان دەکەنەوە کە ئەوەی روو دەدات، هەر هەمووان لەسەری کۆکن و رێککەوتوون، بێ کەموکوڕی و غەوشە، هەرچییەکی پێچەوانەی ئەو راستییانە بوترێت و بنوسرێت، دەچێتە خانەی نیازی خراپ و بەدکاری و بەدگومانی و ئیرەیی و چەواشەکارییەوە!

ئەوەی کە لەکوردستاندا دەگوزەرێت لە گەمەی خوێناوی و پڕ لە ستەمی جەللاد و قوربانی یان راوچی و نێچیر دەچێت، نەك حوکمڕانییەکی شارستانیانە، ئەوکۆمەڵە جەنگاوەرەی لە شاخەکانەوە گەڕانەوە ناو شارەکان، بە تایبەتی ئەوانەی وەک سەرکردە و شۆڕشگێڕ و خەباتگێڕ خۆیان بە خەڵکی ناساند بەکۆ گیری و سەرتاپاگیری کەوتنە فەرهوودکردنی خاك و خەڵك و سامانی سەرزەمینی و ژێرزەمینی، هەر لەسەرەتاوە تەماعکاری و چڵێسی و حەزی کۆکردنەوەی سامان و دارایی و خووگرتن بە خاوەندارییەتی تەخت و تاراج و پلە و پایە و پێگەداری و پۆستی باڵا، وایکرد ئەو بنەماڵە و بەرەباب و خێلەخوێنخۆرانە بکەونە ناو سەنگەری دژ بەیەکتری و ساڵانێکی زۆر چ لە شاخ و چ لە ناو شارەکاندا خوێنی یەکتریان حەڵاڵ کرد، هەر لە سەرەتای شەستەکانەوە و بە کردەیی لەگەلاوێژی (1963)وە تا هەنووکە درێژەی هەیە، کەچی لە دوای راپەڕینەوە بە ناوی "شەرعییەتی شۆڕشگێڕانە" بە خەڵکانی

'کوردستان'ی دەفرۆشنەوە، کە سیاسەتبازەکان پیر دەبن یان دەمرن، ئیدی کۆی تەخت و تاراج و کۆی دەستەڵاتی سیاسی و ئابووری دەکەوێتە ناو چنگ و گیرفانی نەوەی نوێ، بە تایبەتیش کوڕەکانیان، نەک کچەکانیان، کە ئەوەیان بەڵگەیە کە کۆی بانگەشەی شارستانیبوون و یەکسانی نێوان مێینە و نێرینە دەبێت بە درۆیەکی شاخدار، دیارە نەوەی نوێ و میراتگری باوان بە هەمان کلۆج و پێوودانگ لەسەر فەرهوودکردنی سامانی سەرزەمینی و ژێرزەمینی بەردەوام دەبن، بگرە هونەر و تەردەستی ئەوان لە هی باوان خێردارتر و بێ ئابڕووترە کە میکانیزم و تێکنیکی فەرهوود و تاڵانکاری و 'کلێپتۆکراسی' کە دەکاتە 'دز-ساڵاری' بەگەڕ دەخەن بە ئیمتیازەوە!

هەڵبەتە چ وەك کردار و چ وەك ئەخلاق و سیاسەتی چەواشەکاری دەنێو نەوەی نوێ و دەستوپێوەندەکانیان ئاسەواری ئەو جەنگ و دوژمنکارییە نەبڕاوەیە کە بە 'براکوژی' و 'شەڕی ناوخۆ' ناسراوە. حەشاماتێکی زۆر لە پیاوکوژ و ژنکوژ تا بێت زاووزێ دەکەن و ژمارەیان سەردەکات، ئەو ئاغا و میرانە و خودان جەنگ بۆ هەمیشە توانیویانە دەست بۆ مەسحەفە رەشەکەی شەڕانگێزی و جەنگ ببەن تاوەکو ئەو فەرمان و فەرموودانە بدۆزنەوە کە کوشتن و بڕین و تاڵانی حەڵاڵ کردووە، وەك چۆن لە سەدەکانی ناوەڕاست دادگاکانی پشکنین راوی ژنە جادووگەرەکانی حەڵاڵ کردبوو، سەدەها هۆکار و بڕوبیانوو هەبوون بۆ ڕاوکردنی ئەو مەردمگەلە، بەڵام دوور بوو لە راستی و هەق، تاوەکو ئێستاکێ بە هەموو کلۆجێك جەنگاوەرانی لای خۆمان بە هەزارەها چەکداری ساز و ئامادەیان هەن کە لەسەر هونەرەکانی جەنگ و براکوژی و خوشککوژی مەشق و راهێنانیان پێکراوە، چونکە ئەوان مامۆستای زۆر زیرەکی شەڕخوازی بوون، دەیانزانی چۆن ئەو رۆحە لە کوڕە لاوەکاندا بچێنن و چ کاتێك گەرەکیان بێت ئەو رۆحە جەنگاوەربازییە وەئاگا دێننەوە.

+ ئاشی شۆرش کە بە خوێن لە گەڕدایە:

لەناو فەزا و کولتوورێکی پڕ لە زەبرو زەنگ و دوژمنکاریدا زێدە ئاسانە مەردمگەل و خەڵکی فێری رق و کینە و کوشتن و بڕین بکەین، چ بە ناوی جەنگی پیرۆزەوە بێت و چ بەناوی خەڵک و خاک و نیشتیمانەوە بووبێت کە جیاوازی نییە، بە حوکمی ژینگە و ژیانی پڕ لە شەڕانگێزی و توندوتیژی ئێمە، ئاسانە بڕێکی زۆر بێت یان کەم لە توندڕەوی و دەمارگیری و شەڕانگێزی خەوتووکەوا لەناو رۆحی تاکە کەسەکاندایە: زیندوو بکرێتەوە، جا چ خوێندەوار و چ

نەخوێندەوار، ئەگینا بەچی و چۆن لێکیبدەینەوە کە زۆربەی کەسە دەستڕۆیشتووەکانی ناو حیزبەکان هەڵگری بڕوانامە و پاسپۆرتی بیانیی و ڕۆژئاوایی بوون، هاوکات بۆ چەندەها ساڵ لە دەرەوە ژیاون یان خوێندوویانە، کەچی لەگەرمەی 'شەڕی ناوخۆ'دا بە وەزیر و گزیر و پەرلەمانتار و ڕۆشنبیرانەوە کەوتنە بەکارهێنانی جۆرەها چەک و جبەخانە و کۆگای ئەسباب و ئامرازە کوشندەکانی جەنگ دژ بە یەکتری، سەرباری بازاڕی گەرمی جنێوفرۆشی، هاوکات ئاشی ئەو جەنگەی لە ناوەڕاستی نەوەدەکاندا بە بازووی جەنگاوەران و عەقڵی خوێندەوارەکانی کورد دەگەڕا، کە هەنووکەش بۆنی ئەوەی لێدێت دیسانەوە ئەو ماکینەی جەنگە بەگەڕ بکەوێتەوە کە دیسانەوە باراشەکەشی خوێنی لاوەکان دەبێت.

زۆر زەحمەتیشە ئەو دوو بەرەیە لێکدی جیا بکەینەوە، جیاکردنەوەی باوکە جەنگاوەرەکان بە خوێندەوار و نەخوێندەوارەکانەوە، لەبەرامبەر ئەو هەموو لاوانەی کە ئاسان بە فەرمانی باوکانی دەستەڵاتخواز و مەزهەبزەدەکان دەست دەدەنە جۆرەها چەکی جیاواز و ڕووەوو شەڕگەکان بۆ سەر یەکتری هەڵمەت دەبەن و هێرشی دڕندانە دەکەنە سەر سەنگەری یەکدی، کە دوا جار سەنگەرەکان ماڵ و مەکتەب و کەلاوەکانی ئێمە بوون، دوای کاولبوونی ماڵەکانی خەڵکانی هەژار و کۆتایی هێنان بە جەنگەکانیش، کۆشك و تەلارەکانی ئەوان بەپێوە دەمێننەوە و پارێزراو دەبن، ئەو عەوام و خەڵکە ڕەشۆکییەکە سەرلەنوێ سەرگەرمی دروستکردنەوەی کەلاوە رووخاوەکانیان دەبنەوە، لاوە بێ موراد و هەڵخەڵەتاوەکانیش جوانەمەرگ دەبن و دەبنە پێخوست و پێخۆری ئەو ڕەشە ڕاوە و جەنگە نەبڕاوانە.

ئاخۆ بەڕاست باوکە جەنگاوەرەکان هۆکار و بڕوبیانووی دروستیان هەبووە بۆ شەڕ و ململانێ کە دروشمەکانیان پڕ لە هاواری ئازادی و بەختەوەری و سەرکەوتن بووە؟ یان ئاخۆ گەمە و فێڵێکە و تاکتیکبازی تاوەکو تووڕەیی و دڵگەرمی لاوەکان بوروژێنن کە لەبنەڕەتدا بێبەشن و لەکولەمەرگیدا دەژین؟ کە سەرەنجام نەترس و جەربەزە و هەڵگەڕاوە و یاخیگەرانە ئامادەی هەموو جۆرە ململانێ و بەیەکدادانێك بوون، دواتریش کە جەنگ تەواو دەبێت، گەورەکان هەر هەموو خۆشی و ناز و نیعمەتێکی حوکمڕانی دەچننەوە، پرسە و ماڵوێرانیش دەبێت بە پشکی جەنگاوەرە لاوەکان. ناکرێت خۆمان لەوە گێل بکەین کە شەڕ و کوشتن و بڕین یان تیرۆری سیاسی گەمەیەکی خوێناوییە کە کۆماندۆ و میلیشیا و چەکداری ملکەچ بۆ ئاغاکانی جەنگ و باوکە پیرۆزەکان وا دەکەن کە خەڵکە ڕەشۆکییەکە و گەنجە خوێن گەرمەکان تیایدا بەشدار بن.

من زۆر باش لە یادمە کە لەسەر و بەندی "شەڕی ناوخۆ" یەکێک لە سەرکردەکانی ئەو حیزبانە بە شانازییەوە درکاندنی کە ئەگەر ئەم پێشمەرگە یان لاوە چەکدارانە بەبێ مووچە و پاداشتیش بن، کەچی هەر ئامادەن لە پێناو سەروەری حیزبدا بجەنگن، بەتایبەتی لە ماوەی نێو سەدەی رابردوودا، زۆربەی جارەکانیش وا رێکەوتووە کە باوکەکان ئاشت بوونەتەوە، کەچی دایك و ژن و خوشکانی ئەو شەهیدە لاوانە رەشپۆش بوون، هاوکات باوکانی پیر و ریش چەرموو دەرۆزەکەر ئاسا لەبەردەمی بارەگاکان بۆ مووچە و پوولێکی کەم چاوەڕێ بوون، وەك نرخی خوێنێکی بەناهەق رژاوی رۆڵەکانیان.

+ پێداگۆگی ستەمدیدەیی:

لە ئاکامدا دیسانەوە باوکانی جەنگاوەر وێنەکانی ئەو گەنجانە بەدیوارەکانەوە هەڵدەواسن تا سەر لە نوێ بۆ خاتری خوێنی ئەوانی جەنگاوەر لە سەروەختی هەڵبژاردن دەنگێکی زۆرتر کۆ بکەنەوە، چونکە مەرجە بەر لە مەرگ و دوای مەرگیش کوڕە کوژراوەکان سوودیان بۆ میرەکانی جەنگ نەبڕاوە بێت، هەر حیزبە و هەوڵدەدات ژمارەی شەهیدەکانی لە هەزارەها تێپەڕ بکات تاوەکو خوانی گەورەکان چەورتر بێت، ئەو رەشەکوژییەی کوردگەل کە تەمەنی سەدەها ساڵە کە لە ماوەی نیو سەدەی دواتردا بۆتە کاسبی و بازاڕگەرمی سیاسەتبازە گەورەکانی کورد، هیچ قۆناغێکی مێژوویی خۆمان نادۆزینەوە کە لە نێوان جەنگێك و جەنگێکدا سوورێکی دیکەی خوێناوی و براکوژی تێدا نەبووبێت، ئەوەش وایکردووە کۆمەڵگایەکی شارستانی ساز و ئامادەمان نەبێت کە هێزی پێکەوە ژیانی هەبێت وەك میللەتانی دیکە دەزگا و دامەزراوەی خۆمان هەبێت کە بناغەکانی بە ئاسانی نەلەرزێن بەسەرماندا، پەرلەمانێك کە تەمەنی پترە لە سی ساڵ، کەچی تا هەنووکە لە دیوەخانە دەچێت، ئاغاکانی جەنگ زوو زوو وەك ماڵەباجێنە تێکیدەدەن، یان دەمامك دەپۆشن و بە درۆ وای دەنوێنن کە ئاشت و تەبان لەتەك یەکتریدا، لەسەرەوەرا تەوقە دەکەن و لەژێرەوەش پلان و نەخشەی رەش لە دژی یەکدیدا دادەڕێژن، ئەندامەکانیش لە زۆربەی خوولەکاندا لەو منداڵە شەرمنانە دەچوون کە نەتوانن بێ رێنمایی باوکەکان بجوڵێن، ئەوانەشی کە لاساری دەکەن، هەڕەشە لەبەختی ناپوختی خۆیان دەکەن.

مەترسی گەورە لەوەدایە کە مێژووی مرۆڤایەتی لە قۆناغی جیاوازدا کەڵکی لەڕۆحی دیلییەتی حەشامات و خەڵکی بندەست وەرگرتووە کە بە رەزامەندی خۆیان ئامادەن ملکەچانە

بجەنگن لە پێناو سەروەری سەرکردەکان و مەزهەب و یان حیزبە پەسندکراوەکەی، گەرچی خودی جەنگاوەرە لاوەکان کە کوڕانی چینە هەژارەکانن کە بۆ هەموو تەمەن شکێندراون و ترساون و کۆیلەکراون، هەمان چارەنووسی ملکەچی بۆ کچان و ژنانیش مەشق و ڕاهێنانی بۆ کراوە کە کراون بە بووکەڵەی سێکس و کەنیزەک و خزمەتکاری نێو کۆشک و تەلاری دەستەڵاتداران و پادشاکان و سوڵتانەکان و شێخەکان و میرەکان، بە واتا مێژووی بەندەواری و بندەستی وا دەکات کەسەکان وا پەروەردە بکرێن کە بۆ هێز و توانایەکی باڵا بگەڕێن بەو نیازەی ببێت بە پشت و پەنا بۆ بێدەستەڵاتەکان کە من ناوی دەنێم هێزی بێهێزەکان، یان گەڕان بە دوای هێزێکی خواهانە و میتافیزیک، وەك چۆن ڕژێمە تۆتالیتارییەکان زەمینەیان بۆ خۆشکردووە بە درێژایی مێژوو، لە چەشنی نازیزم و فاشیزم و ستالینیزم و فوندەمێنتالیزمی مەزهەبزەدەیی کە هەر هەموویان لە ئاکامدا بە 'دۆگماتیزم' کۆتایی دێت کە لە باری فیکری و مرۆڤپەروەرییەوە دەگەن بە بنبەست و داخران و خنکان دەنێو "وشکە بڕواداری/ جمود العقیدة" عەقیدە و بڕواداریيەکە کە بە بێ گومان و پرسیار وەک هەقیقەت و یەقینێکی ڕەها پەیڕەوەی لێدەکەن، چ دونیایی بێت و چ مەزهەبگەرایی: نموونەی کاتۆلیکی ڕۆمانی و یەهوودی و پرۆتستانتی و ڕێبازی وەهابیزم.

بۆ هەمیشە ئەو قودرەتمەندی و توانا و هێزە نادیارە بە تەنیا هی خودای ئاسمانان نییە، زۆر جاران زادەی مێژوویەکی دێرین و دووری لە پشتە کە کۆی ڕەهەندە کولتوورییە جیاوازەکان تیایدان و پشکی بەشداریان هەیە، هەر بۆ نموونە لاوازی و بندەستی و شکستی ڕۆحی و نوشوستی ئینسانی و ترس لە نادیارییەکانی ئایندە و داهاتووی ژیان و زیندەگی خۆمان وامان لێدەکەن بە دوای خودایەك و باوکێك بگەڕێین لەسەر زەمین، نەوەك لە ئاسمانان، کە باوەشکردن بە جەللاد و دکتاتۆر و دەستەڵاتخوازانی ستەمکار جێکەوتە دەبێت و ئیدی ڕەگوریشە دادەکوتێت و دەبێت بە میراتێک کە نەوە دوای نەوە بۆ یەکتری دەیگوێزنەوە بە بێ گومان و پرسیار، بۆ هەمیشە پرسی مەرگیش و دوای مەرگ چی چاوەڕێمان دەکات ڕۆڵێکی گەورەی هەبووە بۆ ڕامکردنی مەردمگەل بۆ باوەشکردن بە دۆگماتیزم.

+ دکتاتۆر وەک قاندرِ و رکابەری یەزدان:

ناکرێت ئەوەمان لە بیر بچێت کە بە درێژایی مێژووی مرۆڤایەتی زۆرینەی دکتاتۆرەکان و دەستەڵاتخوازە نارسیستە نەخۆشەکان بەوە دەگەن کە خۆیان بە "خودا" بزانن، بگرە

ململانێ لەگەڵ خودی خودا دەکەن و دەخوازن بیبەزێنن، سەدەها نموونە هەن کە ناژمێردرێن، نموونەی "نەبوخدنەسر" لە 'بابل'ی کۆندا کە تاوەرێکی زێدە بڵند دروست دەکات بە نیازی 'خودا' کوشتن، یان نموونەی "کالیگۆلا": قەیسەری رۆما و دەیەهای دیکەش. لەناو وەها فەزا و کەڵچەرێکدا کە هەر هەموومان وانەکانی بندەستی و کۆیلەبوونمان خوێندووە و بگرە ئەزبەرمان کردووە و چۆتە ناو رۆح و مێشک و نەست و ناخودئاگاهی و عەقڵی پەنهان کە لاشعورێکی دەردەدار کە جێگە بە هۆش و گۆش و خودی ئاوەز لەق دەکات، زۆر جارانیش بە تەڵاقی عەقڵی نەسرەوت و بزێو و گومانکار و پرسیارخواز کۆتایی دێت، کە لە ناو ماڵەکان و مەکتەب و دەزگاکانی پەروەردە و مەزهەبزەدەیی بە دیوە توندڕەوی و دۆگماتیزمەکەی جێکەوتە دەبێت.

سەرباری ئەوەی کە خانەی حیزبەکانیش کە بانگەشەی چەپگەرایی و ناسیۆنالیستی و لیبڕالیزم دەکەن بە هەمان چارەنووس دەگەن کە لەوێشدا سەرۆکی حیزب بڕیاردەرە و خواهانە و شاهانە خۆی دەبێت بە سەرچاوەی یەکەمین و سەرەکی بۆ خێر و شەڕ، بەبێ ڕکابەر و قاندرٍ کە هەمیشە کەمترین خێریان هەبووە بۆ مەردمگەل، بەڵکو دەبن بە سەرچاوەی هەر تراژیدیا و کارەساتباری و ژیان و زیندەکییەکی دراماتیک و دۆزەخنشین ئاسا، لە کاتێکدا ژمارەیەکی زۆر لە گەنجان، بە کچان و کوڕەکانیشەوە کە دەگەن بە تەمەنی هەژدە ساڵی کە ئیدی مافی ئەوەیان دەبێت بچنە ناو حیزبەکانەوە وەک ئەندام، بەڵام لە یەکەمین پێشوازی 'حیزب' بۆ کچە عازەب و کوڕە لاوەکاندا، بە نێو پرۆسەیەکی خەساندنی رۆحی و عەقڵیدا تێدەپەڕن کە مێژووی سیاسەتبازی لەسەر ئاستی دونیادا بێ شومار نموونە زۆرن کە درامای شکستی نەوەی نوێ لە بەرامبەر باوکە ئەبەدییەکاندا بەزیون و دۆڕاو بوون.

باوکە سیاسەتباز و مەزهەبزەدکان و دەستەڵاتخوازەکان دوای مەرگیشیان زیندوونتر دەبنەوە، هەر ئەم سیحرەیە کە نەوەی نوێ کە بۆ هەمیشە و بە تایبەتی دەنێو "خۆرهەڵاتی ناوین" کە لە هەنووکەدا زۆرینەیان نێرینەن کە لەسەر میراتی باوکانی خۆیان دەلەوەڕێن.. نەک مێینە، ئەگەر نا.. چلۆن دەنێو نەوەی نوێ و ئەو فرزەندانەی کە زێدە کاڵفام و کەودەن و بێ ئەزموون و بێ ئەندێشە و خەون و خەیاڵی بونیادنان و رابوونن، یانژی یان سست و دەستەپاچەن لە هاتنەدی ژیانێکی شکۆمەند و مرۆڤپەروەرانە، کەچی بوون بە جێگری باوک و باپیرانیان؟ کە هەمووما‌ن دەیبیستین و دەیبینین کە بە ملیۆنەها لە خەڵکانی خۆمان گۆڕی باوک و باپیرانیان هەڵدەتەکێنن تا ئەندازەی بە نەفرەتکردنی حەوت پشتی ئەم نەوە نوێیە

ڕۆژانە، کەچی ئەوان سەرگەرمی بزنسن و سەرمایەگوزارین و گوێی خۆیان کەڕ کردووە لە بەردەم هاوار و ناڵە و نارەزایی ملیۆنەها!

رەنگە کەسانێک بپرسن کە بۆچی وەها ئاسان دۆخێکی وا نارێک و ناجێگیر بەردەوامە کە جەماوەر تیایدا دەبن بە قوربانی و پێخوست و ئامراز و دەسکەلای باوکە ستەمکارەکان و فرزندەکانیان، ئایا بۆچی بۆیان دەچێتە سەر؟ بۆچی زۆر بەئاسانی دەبین بە سەرباز و دەرگاوان و گوێکەرێڵە و ملکەچ و چەکبەدەستی ناو لەشکر و سوپا و کۆشکی ئەو باوکە پیرۆزانەی کە وەك مێگەل ئێمە رووەو قەسابخانە و شەڕگەکان و کوشتارگاکان قاو دەدەن و لێماندەخوڕن وەک ئەوەی رەشە وڵاغ بین؟

+ خەونی گەیشتن بە 'یوتۆپیا' کە بە دۆزەخ کۆتایی دێت:

مەرجە بۆ وەڵامی ئەم پرسیارە.. گومان لە هەر هەموو ئەو دەزگایانە بکەین کە ئێمەیان پەروەردە کردووە کە بە درێژایی ئەم وتارە ئاماژەم پێداون کە من ناویان دەنێم کارگەکان و فابریقەکانی 'مەرگدۆستی'، نهێنی هەرە زەق ئەوەیە کە هەمیشە کەسانی گرگن و ترسنۆک و وێڵ و سەرگەردان کە دوچاری هەر تەنگژەبارییەکی رامیاری و ئابووری و کۆمەڵایەتی و فیکری هاتبن، ناچار دەبن کە بچنە پاڵ هێزە هەرە گەورە و زەبەللاحەکان کە پڕ لە سام و هەیبەتن، جا سەر بە ئاسمان بن ئەو هێزانە یان سەرزەمینیی کە سیخناخن بە دروشم و مژدە و گەیشتن بە "یوتۆپیا" کە زێدە فریودەرە بۆ وەدیهێنانی خەونەکانی ئەو کچ و کوڕانەی کە هۆشیاریان نییە بە گەمەی چەپەڵی دەستەڵاتخوازەکان، نموونەی بەرپابوونی براکوژی/ شەڕی ناوخۆیی کە هیچ میللەتێک نییە بەم دۆزەخەدا تێنەپەڕیین، بە 'باشووری کوردستان'یشەوە، کە زۆر جاران گۆبەند و گەمەی فریوخواردن بە کۆی سیناریۆکانی میران و ئاغاکانی جەنگ کە بە رادەیەک ئاڵۆز و پێچیدە و دنەدەرە تا ئەندازەی پیرۆزکردنی شەڕەکان کە دەنێو هەر هەموو چین و توێژەکان ژمارەیەکی بەرچاو هەن کە دەروێش و موریدی حیزبە باڵادەستەکانن بە ئەندازەیەک کە ناتوانن بیر لەوە بکەنەوە کە ئەوان قورمیش کراون و چیدیکە ئەوان بنیادەم نین و بوونەتە 'رۆبۆت' و ئامێر و ئامرازێك لەناو ئەو جەنگانەدا، بورغووێکن لەناو ماکینەیەکی مەرگچێن.

هەموومان ئاگاداری ئەزموونی خۆمانین کە بۆ ماوەی نیو سەدە پترە تیایدا ژیاوین کە تاهەنووکە ئەو ململانێ خوێناوییەی هەردوو حیزبی دەستەڵاتدار لە 'باشووری کوردستان' کۆتایی نەهاتووە، هەر بەگەڕانەوە بۆ مێژووی خوێناوی حیزبە کوردییەکان و کاروانی ئەوانەی بەدەستی هاوتوخم و هاوخوێن و براکانی خۆیان کوژراون، کەمتر نین لەوانەی کە بەدەستی دوژمنەکانمان کوژراون، گەر ئەمڕۆکە بتوانین بە موعجیزەیەك ئەو شەهیدانە یان کوژراوانە زیندوو بکەینەوە، بەتێکڕا پەشیمان دەبنەوە و داوای خوێنی بەناهەق ڕژاوی خۆیان دەکەنەوە. پرسیارەکە لێرەدا ئەوەیە: ئاخۆ ئەوە چ باوکێکی پیرۆز و میرێکی جەنگ و دیکتاتۆرێکە کە بە هەزارەها سەرباز و تفەنگ لەشان و ملکەچ دروست دەکات و لەناو کەند و لەند و چاڵەکاندا بەکوشتیان دەدات، یان پێچەوانەیەکەتی کە دەکرێت ئەو هەزارەها لە سەرباز و نائومێد و سەرکوتکراو و خەسێندراوەن کە ڕیگا خۆش دەکەن بۆ خولْقاندنی دیکتاتۆر و باوکی پیرۆز و خوداوەندەکانی شەڕ و خوێنخۆری!

زۆر جاران لەبەرامبەر کارەساتەکانی ناو سروشتدا مرۆڤ بێتوانا و دەستەپاچە دەوەستێت، هەروەك مەرگەساتەکانی ژێر زەبری تسونامی/ تسۆنامی و بوومەلەرزە و گڕکان و لافاو و کۆلێرا و وشکەساڵی و تاعوون، کەسانێك هەن هۆکاری کارەساتەکان دەگەڕێننەوە بۆ غەزەبی سروشت خۆی کە مەردمگەل ئاو و هەوا و خاکی پیس و لەوتاوی کردووە، ژمارەیەکی بەرچاو یش لە مەزهەبزەدەکان بە حیکمەتی ئیلاهی و ئاسمانیی تێدەگەن کە هەر ئافاتێکی نێو سروشت بەرپا بێت لای ئەوان: زادەی بەدکاری و فەساد و فسق و فجوور و فاحیشەی خەڵکانێکی خودانەناسە، هەتا بێ بارانی و وشکەساڵێش وانە و تۆڵە و سزای خواهانەیە تا مەردمگەل بێنەوە سەر ڕێگای ڕاست و هیدایەت. هەندێکجاریش وەك تووڕەیی و تۆڵەی خودی سروشتو رەگەزەکانی دەخوێندرێنەوە کە لە داخی بێباکی و ملهوڕی و پیسپەرستی مرۆڤ ئەو هەموو کارەساتانە بەرپا دەبن کە وێرانکەرە وەک نموونەی ئەم بوومەلەرزەیەی ئەم چەند ڕۆژەی دوایی، ژینگە پارێزەکان بڕوایان وایە کە مرۆڤ و مەردمگەل بە گشتی دڕندەترین بوونەوەرە کە چواردەوری خۆی وێران دەکات و بەسەر خۆیدا کاولی دەکات، ڕێک وەک ئەو کەسەی لەسەر لقی درەختێک دانیشتووە کە بە مشار دەیبڕێتەوە، کەچی ئەوەی کە لە مێژووی ئێمەدا ڕوودەدات، کارەسات و دەرد و نەهامەتی و مەرگێکە کە ڕێك دەستکردی خۆمانە و بۆ خۆمانە، وەك ئەوەی بەر نەفرەتێکی ڕەش و ئەبەدی کەوتبین بە دیوە خورافییەکەی کە وایکردووە بە ملیۆنەها بەردەوام سەرگەرمی خودنەفرەتین!

+ مەرگی جوانترین ئەستێرە:

زانایانی جیۆلۆجی و زەویناس بۆ هەمیشە دڵنیامان دەکەنەوە کە 'کوردستان' دوورە لە چەقی یان راستە هێڵی بوومەلەرزەوە، تەنها ئاسەوار و شەپۆلێکی کەمی ئەو زەمینلەرزەیە جاروبار ئێمە دەگرێتەوە و دەمانترسێنێت، هەر بۆیە گوایە ئێمە لە وێرانکارییەکانی بوومەلەرزەیەکی راستەقینەوە بەدوورین، بەڵام مایەی تێڕامانە کە کوردستان و خەڵکەکەی کەوتوونەتە سەر چەق و هێڵی ناوەڕاستی بوومەلەرزەیەکی سیاسی و کۆمەڵایەتی و ئابووری و مۆڕاڵی و فیکری و مەزهەبزەدەیی کە نەک هەریمی کوردستان لە مەترسیدایە، بەڵکو خودی "خۆرهەڵاتی ناوەراست" لەسەر راستە هێڵ و نێو چەقی بوومەلەرزەیەکی ترسناکی ئینسانیدایە، بوومەلەرزەیەك کە وا لەناو رۆح و دڵ و عەقڵی خۆماندایە، بە تەنها شەپۆلێکی ترسناکی زەمینلەرزە نییە کە لە دەرو دراوسێکانمانەوە گەیشتبێتە لای ئێمە، لە خاك و کیشوەرێکی دیکەوە نەهاتووە، کە هەر جارێک لێمان دەدات و مەرگی هەزارەها کەس و کاولکاری و وێرانەخاکی و وێرانەماڵیمان بۆ بەجێدێڵێت، بوومەلەرزە کوشندەکانی ئێرە و هەنووکە دەستکردی باوکە زۆردار و ئەبەدییەکانی خۆمانن، باوکە چەوسێنەر و ئاغا و میرەکانی جەنگ لەودیو دەرگاکانەوە چاوەڕێن تاوەکو نەوەیەکی تازە لەدایك دەبێت، ئەوانیش کە لە خەم دەرەخسێن و گەورە دەبن، دیسانەوە تەییار و ئامادەیان دەکەنەوە بۆ جەنگ و بوومەلەرزەیەکی دیکە، وەك خوداوەندەکانی ناو میتۆلۆژیای یۆنانی، وەك دێوەکانی ناو ئەفسانەکان و ئەژدیهاکان کە دەنەڕێن و دەفیشکێنن و لەنەعرەتە دەدەن، بە هەنگاوی جەهەننەمی و شەڕکەرانە بە هەموو لایەکدا ملدەنێن و ئاگر دەبارێنن و پێ لەزەوی دەکوتن و دونیا دەهەژێنن، کە دەبن بە خالقی بوومەلەرزەیەکی دیکە و کاولکاری و رووباری خوێن و فرمێسك و کوشتارگەیەکی پڕ لە لاشەی گەنجە نامرادەکان.. نەوە دوای نەوە. مەرج نییە هۆکارەکانی ئەو خوێنڕشتنە تەنگژەی سیاسی و ململانێیەکی ناوەکی و فیکری چەند حیزب و باڵێك بێت لە بەرامبەر یەکتریدا، یان خۆجیاکردنەوەی چەپگەراکان لە ڕاستڕەوەکان، بەهەر بارێکدا بێت... هۆکارەکان چەندە راستەقینە و پیرۆز بن یان ساختە و پیس و بەدنیهادیی و خۆکوژی بێت، کە جەنگ بەرپابوو، قوربانییەکان وەك یەك خوێنیان لێدەرژێت، ئەوانەی کە لەناو دەچن کۆمەڵێك مرۆڤن کە زۆر جاران هەمان خۆزگە و خەون و خولیایان هەیە کە ئێمەش هەمانە، ئەفسووس کە سەد بارە هەمان فریو دەخۆن، باوکە ئەبەدییەکانیش شەڕگە جەهەننەمییەکانیان بۆ گەرم دەکەن، بۆ هەمیشە مژدەکان و دروشمەکان رەنگاو رەنگن‌و...

بەڵام مەرگەکانیش هەر یەك رەنگن!

لە کۆتایی ئەم نووسینەدا ناچارین کە ئاماژە بەوە بدەین کە ژینگەپارێزان بانگەشەی ئەوە دەکەن کە ئەگەر مەردمگەل بەم جۆرە مامەڵە لەتەک سروشتدا بکات کە زێدە بەدکار و پیسپەرست و وێرانکەرە، ئەگەری ئەوە زۆرە کە ئەم ئەستیرە ناوازە و جوانە لەسەر دەستی خۆمان بکوژێتەوە!